

834

ΔΟΚΙΜΙΟΝ

116172

Περὶ

ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ

Συγγραφεὺς καὶ ἐκδοθὲν ὑπὸ

Ε. Φ.

Κατὰ τὸ 1817

Μετατυπωθὲν δὲ ὑπὸ

Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

1847.

541911

Δι' αὐτῆς γὰρ ὑπάρχον, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ζῆν ὀφείλομεν

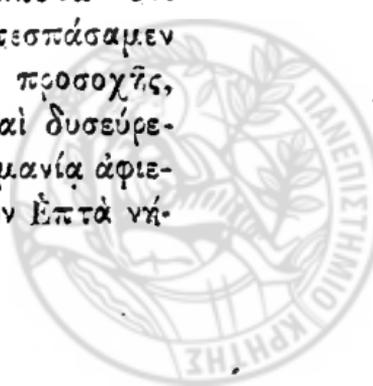
(I. K. ἐν τῇ πρὸς Α. Β. ἐπισ.)

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Α. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ

ΑΓΓΕΛΙΑ ΤΟΥ ΕΚΔΟΤΟΥ

Ἡ τήρησις τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος ἀνετέθη ἐπὶ τοῦ τελευταίου ἄρθρου αὐτοῦ εἰς τὸν *Πατριωτισμὸν* ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ τὴν ἱερὰν ταύτην λέξιν τὴν ὁποίαν ὀλοιδιὰ στόματος ἔχουσι πόσον ὀλίγοι ἐννοοῦσιν, ἀποδεικνύουσιν αἱ παντοῖαι παρεξηγήσεις, τῶν ὁποίων ἀντικείμενον ἐγένετο αὐτὸ τὸ ἴδιον ἄρθρον. Καὶ ὁμοίως ὁ πατριωτισμὸς καλῶς ἐννοούμενος καὶ εὐλικρινῶς ἐφαρμοζόμενος εἶναι ὁ σώζων καὶ πολιτείας καὶ πολιτεύματα, εἶναι τὸ μόνον λυσιτελὲς φάρμακον τῆς νοσοῦσης κοινωνίας ἡμῶν. Διὰ τοῦτο δὲν ἐνομίσαμεν ἄσκοπον τὴν μετατύπωσιν τοῦ παρόντος περὶ Πατριωτισμοῦ πραγματευομένου δοκιμίου γραφέντος ἐπὶ ἄλλων περιστάσεων ὑπὸ ἀνδρὸς, ὅστις κατέτριψε τὸν βίον του εἰς τὸν καλὸν ὑπὲρ τῶν δημοσίων ἀγῶνα, καὶ ὅστις ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ ἴδιος προταθλητὴς τοῦ πατριωτισμοῦ· ἐλπίσαμεν μάλιστα ὅτι θέλει μᾶς ἀποδοθῆ χάρις, διότι ἀπεσπάσαμεν τῆς λήθης πόνημα ἄξιον λόγου καὶ προσοχῆς, ἀποβὰν ὁμοίως παντάπασι σπάνιον καὶ δυσεῦρετον. Κατ' ἀρχὰς ἐξεδόθη αὐτὸ ἐν Γερμανίᾳ ἀφιερούμενον εἰς τοὺς κατοίκους τῶν Ἰονικῶν Ἑπτὰ νή-

σων, και τούς μόνους ἐλευθέρους Ἕλληνας και τούς μόνους ἐπομένως ἔχοντας ἀνάγκην πολιτικῶν ἀρετῶν. Ἀλλ' ὅτε ἤδη και μεγαλῆτερον μέρος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους θεία συνάρσει ἐλευθερώθη, ἀφιερῶμεν ἡμεῖς αὐτό εἰς τούς Ἕλληνας και συνιστῶμεν εἰς τούς γονεῖς και διδασκάλους πρὸς χρῆσιν τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας, ὅπως διὰ τῆς μελέτης αὐτοῦ ἐμρωλεύσῃ παιδιοθεν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς, τὸ ὑψιλὸν αἶσθημα τοῦ ἀληθοῦς πατριωτισμοῦ και μορφώνεται βαθμιδῶν ἐνθερμος πατριώτης. Ὅθεν και πρὸ παντὸς ἄλλου ἀξιούμεν νὰ ἐκτιμηθῇ ἐν αὐτῷ τὸ θερμὸν ὑπὲρ πατρίδος αἶσθημα, τὸ ὁποῖον ὑπαγόρευσε τὸν συγγραφέα, και τοῦ ὁποῖου τὰ ὀλίγα του ταῦτα φύλλα σκοπον εἶχον νὰ διεγείρῳ τὰς καρδίας τῶν ἀναγνωστῶν.

Ὁ ἐκδότης

Π. Π.

ΕΛΛΗΝΕΣ!

Και παλαιότερον ἔνδοξοι, καὶ νῦν εὐτυχήσαντες
ν' ἀναλάβητε τὴν ἐλευθερίαν σας ἔχετε πρὸ πολ-
λοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἔθνῶν προσηλωμένους
ἐπάνω σας.

Ἡ ἀγαθοεργὸς πρόνοια, ἡ συμπάθεια τῶν ἔθνῶν
καὶ τῶν Κυβερνήσεων ἡ φιλανθρωπία, προσδιό-
ρισε καὶ διὰ ὑμᾶς τύχην, ἀξίην τῆς ἀρχαίας
εὐκλείας τῆς Πατρίδος σας, καὶ ἱκανὴν νὰ σᾶς
ὀδηγήσῃ εἰς τὸν κολορῶνα τῆς εὐλαϊμονίας σας.

Ἀλλ' αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τοῦ πολιτικοῦ ὄριζον-
τός σας διεγείρει τὴν προσοχὴν τοῦ ἐξευγε-
νισμένου Κόσμου, ὅστις μὲ ὄμματ' ἀτενῆ ἀκολουθεῖ
βῆμα πρὸς βῆμα τὰ ἴχνη τῶν ἠθικῶν προόδων
σας. Πιράδοξον δὲν εἶναι διὰ τοῦτο, ἂν εἰς τὰς
ὁδοὺς τῶν πόλεων σας ἀπαντᾶτε καθ' ἡμέραν
πλῆθος ξένων περιηγητῶν τῶν παρατηρητῶν
ταύτων ἀνδρῶν ὁ κύριος σκοπὸς δὲν εἶναι, βε-
βαιωθῆτε, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰς κλασικὰς τῆς
Πατρίδος σας ἀρχαιότητας, ἀλλὰ νὰ παρατηρή-
σωσι τοὺς βαθμοὺς τῆς ἠθικῆς καταστάσεώς σας.
Τὸ Ἕλληνικὸν ἔθνος εἶναι, κατὰ ἑυστυχίαν, ἱκα-
νῶς περίφημον, καὶ ἱκανῶς ἐντελείας ἀπάσης

δεκτικόν, ὥστε νὰ ἐξυπνᾷ τὴν προσοχὴν ξένων Ἐθνῶν, μετὰ τῶν ὁποίων δύναται νὰ φιλονικήσῃ μίαν ἡμέραν περὶ τῶν πρωτείων. Εἶπον κατὰ δυστυχίαν, διότι οὐδεὶς ἄγνοεῖ, ὅτι εἰς τὸ πολυόδυνον τοῦτο θέατρον τοῦ Κόσμου εὐρίσκονται ἔθνη δυστυχῆ δι' αὐτὰς ἐκεῖνας τὰς περιστάσεις, αἱ ὁποῖαι ὑψοῦσιν εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς πολιτικῆς εὐδαιμονίας ἄλλα ἔθνη ἢτον δυστυχέστερα....

Ἀλλὰ θαρσεῖτε, φίλοι Ἕλληνες! τῶν ἀγώνων σας τὸ εἶδος μέγα δὲν εἶναι· ὀλίγη φιλοτιμία, καὶ ἡ νίκη βεβαία· μικρὸς σπινθὴρ Πατριωτισμοῦ, καὶ ἡ γενικὴ καὶ μερικὴ εὐδαιμονία βεβαιότατη.

Ναὶ, εὐγενεῖς ἀπόγονοι προγόνων Ἡρωϊκῶν! τῆς ὑψηλοτάτης τοῦ Πατριωτισμοῦ ἀρετῆς ἔχετε κατ' ἐξοχὴν χρεῖαν εἰς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους σας· ἀλλ' οὔτε ἄλλος τις μὲ ζῆλον εἰλικρινέστερον δύναται νὰ συστήσῃ εἰς τὰς εὐαίσθητους Ἑλληνικὰς σας καρδίας τὴν προγονικὴν ταύτην ἀρετὴν, ἀπὸ τῆν πατριωτικὴν φωνήν, ἔστω καὶ ἀσθενῆς, ἐνὸς τῶν ὁμογενῶν σας, ὅστις τὴν μερικὴν εὐδαιμονίαν τῆς Πατρίδος σας λογιζέται δικαίω τῷ λόγῳ εἰς δόξαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου.

Τολμῶν λοιπὸν νὰ ἀφιερῶσω εἰς τῶν καρδιῶν

σας τὰς ἱεράς ππρακαταθήκας τὸ περὶ Πατριω-
 τισμοῦ ἀσθενές τοῦτο δοκίμιόν μου, εἰμὶ εὐελπὶς,
 ὅτι θέλετε τὸ ὑποδεχθῆ εὐμενῶς ὄχι ὡς τὸ εἴτε-
 λέςτερον τοῦ εἴδους του, ἀλλ' ὡς ὑπαγόρευμα
 Πατριώτου εἰς φιλογενεῖς ψυχὰς ἀρισρούμενον.

Ε. Φ.

Π Ρ Ο Ο Ι Μ Ι Ο Ν .

Ἐκατομμύρια σώματα ἀνθρώπων προσφέρουσι τὴν λέξιν Πατριωτισμός, πλὴν πολλὰ ὀλίγων πνεύματα ἐννοοῦσι τὴν κυρίαν τῆς λέξεως σημασίαν. Ὅλοι βεβαιοῦσιν, ὅτι εἰς τὰς ψυχὰς των ἐμφωλεῦει ὁ Πατριωτισμός, ἀλλὰ πραγματικῶς εἰς τὰ ὦτα τῶν περισσοτέρων τὸ ὄνομα Πατρίς, Πατριωτισμός εἶναι ἤχος ἀσύμαντος· καθότι ἡ εὐγενεστέρα αὕτη τῶν ἀρετῶν πολλὰ ὀλίγας κρίνει ἀξίας νὰ ἐκλέξη ὡς κατοικητήριόν της· εἶναι εὐγενής, καὶ διὰ τοῦτο ἀγενῶν ψυχῆς ἀποστρέφεται, καὶ γενναία, καὶ διὰ τοῦτο τῶν φιλαργύρων οὔτε τὴν ὑπαρξίν νὰ ἀκούη δὲν ὑποφέρει· κοινωφελὴς τέλος, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιοφελεῖς μισεῖ.

Εἰς μάτην ἤθελε ζητήσῃ τις νὰ εὕρῃ τὸ ἀειθαλὲς τοῦ Πατριωτισμοῦ δένδρον εἰς πᾶσαν γῆν καὶ χώραν, διότι αἱ ῥίζαι του εἰ μόνον φυτρώνουσιν, ὅπου ἔθνος ἐλεύθερον καὶ πεφωτισμένον κατοικεῖ, ὅπου γενικὴ ὁμόνοια καὶ ἀγάπη συνδέει τὰ μέλη τοῦ ἔθνους, ὅπου τὸ κοινὸν συμφέρον ἐνάει τοὺς πολίτας πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκο-

πόν, όπου τάξεις και νόμοι βασιλεύουσι· και τέλος, όπου τὸ ἱερὸν τῶν φυσικῶν χρεῶν αἴσθημα ὁδηγεῖ τὰς διαφόρους κλάσεις τῶν πολιτῶν,

Τῆς ἀληθείας ταύτης προφανέστατα παραδείγματα μᾶς προσφέρει ἡ ἱστορία τῶν δύο κλασικῶν τῆς ἀρχαιότητος ἔθνων. Ἡ Ἑλλάς μόνη δύναται δικαίως νὰ καυχηθῆ, ὅτι εἶναι Μητέρα τοῦ Πατριωτισμοῦ· ἀλλὰ τότε μόνον, ὅποταν διαφοραὶ μικραὶ φυλαὶ παραιτήσασαι τὴν πρῶην νομαδικὴν των ζωὴν, κατοίκησαν πόλεις καὶ χωρία, καὶ ἐνωθεῖσαι εἰς τὴν κυρίως Ἑλλάδα ἐσχημάτισαν ὑπὸ τὸν Κέκροπα, Ἑλληνα, Ἀμφικτύονα, Θητέα, καὶ Δράκοντα ἓνα ὅλον τακτικώτερον, καὶ μίαν διοίκησιν συστηματικώτεραν, τὴν ὁποίαν μετὰ καιρὸν οἱ νόμοι ἐνὸς Λυκούργου ἐτελειοποίησαν, καὶ ἐνὸς Σόλωνος διαιώνισαν. Ὅποταν αἱ λσμπρόταται τῆς σοφίας ἀκτῖνες ἤρχισαν νὰ φωτίσωσι τὸν Ἑλληνικὴν ὀρίζοντα, τὸ κοινὸν πνεῦμα νὰ ἐμψυχόνῃ ὁλόκληρον τὸ ἔθνος, καὶ ὁ εὐγενὴς πρὸς τὰ ἐνδοξὰ ζῆλος νὰ δεσπόζῃ τῶν πνευμάτων τῶν διαφόρων κλάσεων τῶν πολιτῶν, τότε μόνον, λέγω, ἐβλάστησεν εἰς τὰς καρδίας τῶν Ἑλλήνων ὁ πρὸς τὴν Πατρίδα διακαὲς ἔρωσ⁶, ἐκεῖ ὅς ὁ πλούσιος σπόρος τῶν Ἑλληνικῶν ἀρετῶν· ἔκτοτε ἀνθήκυστος Πατριωτισμὸς ὠδήγει μικροὺς καὶ

μεγάλους ἀπὸ ἡρωϊκὰ εἰς ἡρωϊκὰ κατορθώματα, καὶ ἔκτοτε ἡ ἱστορία τῆς μικρᾶς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας κατεστάθη ἱστορία τοῦ Κόσμου· ἀλλ' ἡ χεὶρ τοῦ πανδαμάτορος χρόνου εἰσήγαγε νέαν μορφήν πραγμάτων εἰς τὴν Ἑλλάδα· ὁ Πατριωτισμὸς ἠσθένησε, καὶ ἰσοχρόνως καὶ ἡ εὐκλεία τῆς Ἑλλάδος· τέλος ἐξέπνευσε, καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ἡ λαμπρότης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Παρομοία ἐστάθη καὶ τῆς Ῥώμης ἡ τύχη.

Ἡ Ῥώμη ἰσχυρὰ καὶ ἀνίκητος, ἐν ὧσιν ὁ χρυσοῦς δεσμὸς τῆς ὁμοιοῦς συνέδεε τοὺς πολίτας τῆς· φρονήματα ἐλευθερίας ἐμφύχοναν τὰ πνεύματα τῶν κατοίκων τῆς· νόμοι καὶ τάξεις ἐβασίλευον· ὁ λαὸς ἀνήγειρεν ἀγάλματα εἰς τοὺς ὑπερασπιστὰς τῶν δικαιωμάτων του, καὶ οἱ εὐγενεῖς ἠγρύπνουν ὑπὲρ τῆς κοινῆς δόξης καὶ εὐδαιμονίας· ἡ Ῥώμη λέγω, ἔπεσεν ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς δόξης εἰς τὰ βάθη τῆς δουλείας, εὐθὺς ἀφοῦ κατήργησε τὸ πρὸς τοὺς Νόμους σέβας τῆς, ἔτρεπε φατριαστὰς εἰς τοὺς κόλπους τῆς, οἱ ἐνάρετοι πολῖται δὲν εἰσηκούοντο, καὶ ὁ Πατριωτισμὸς, ἐνὶ λόγῳ, ἐνεκρώθη παντελῶς. Οὕτως ὁ μέγας ἐκεῖνος Κολοσσὸς, ὅστις τὴν Καρχιδόναν κατέστρεψε, τὴν Ἑλλάδα ἐνίκησε, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν Ἀσίαν, Εὐρώπην, καὶ Ἀφρικὴν νόμους

ὑπαγόρευσε, μετὰ μερικῶν αἰῶνων παρέλευσιν κατήντησε λάφυρον τῶν βαρβαρωτέρων ἐπὶ τῆς γῆς Ἑθνῶν.

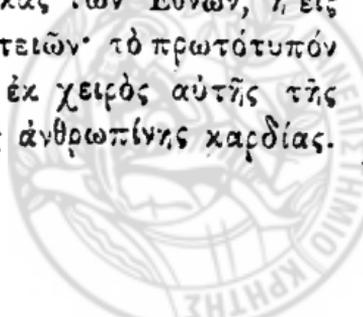
Ἡ ἱστορία τῶν δύο τούτων Ἑθνῶν διδάσκει ἕκαστον τὴν ἀξίαν τῆς εὐγενοῦς ἀρετῆς τοῦ Πατριωτισμοῦ, καὶ τὴν ἐπίρροισιν, τὴν ὁποίαν ἔχει εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν Ἑθνῶν. Ἐγὼ λοιπὸν μεταβαίνω πρῶτον εἰς τὴν θεωρητικὴν ἔρευναν τοῦ ἀληθοῦς Πατριωτισμοῦ, τοῦ ὁποίου παραδείγματα ἐρανίζομαι ἐπὶ τέλος ἀπὸ τὰ ἐνδοξα χρονικά τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων.

ΤΙ ΕΣΤΙΝ ΑΛΗΘΗΣ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΣ.

Τὸ ἀνθρώπινον γένος δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μεμονωμένον. Ἔως καὶ αὐτὰ τὰ βρβάρωτερα ἐπὶ τῆς γῆς ἔθνη σχηματίζουσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μικρὰς κοινωνίας· ἀλλὰ κοινωνία οὔτε κατὰ φαντασίαν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ συνθήκης τινός· κοινωνικὴν συνθήκην λοιπὸν ὀνομάζω τὴν μυστικὴν ἐκείνην συμφωνίαν ὅλων τῶν ἀτόμων ἑνὸς ἔθνους, ἣτις ὑποχρεοῖ ἕκαστον εἰς τὸ νὰ συντρέξῃ εἰς τὸ γενικὸν καλὸν τῆς κοινωνίας ἐκείνης, τῆς ὁποίας μέρος εἶναι· τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ ἰδιαίτερον ἐκάστου συμφέρον, τοῦτο τὸ κοινόν· εὐθὺς ἀφοῦ ἡ ἀμοιβαία αὕτη βοήθεια παύσῃ, γενικὴ σύγχυσις καταλαμβάνει τὸ ἔθνος, ἣτις σύρει μεθ' ἑαυτῆς τὴν παντελῆ ἐξουδένωσιν ἐκάστου ἀτόμου.

Εἰς μάτην ἤθελε ζητήσῃ τις νὰ εὔρῃ τὴν συνθήκην αὐτὴν εἰς τοὺς κώδικας τῶν Ἐθνῶν, ἢ εἰς τὰ κατὰστιχα τῶν Ἐπικρατειῶν· τὸ πρωτότυπὸν τῆς εἶναι ἐγκεχαραγμένον ἐκ χειρὸς αὐτῆς τῆς φύσεως εἰς τὰς πλάκας τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.

ἀρκεῖ νὰ ἐρευνήσῃ τις τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς του, καὶ ἐκεῖ τὴν εὐρίσκει λέξιν πρὸς λέξιν. Ἡ φύσις ὑπαγόρευσε δικαιώματα εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐνταυτῷ καὶ χρέη· τὰ πρῶτα εἶναι ἀδύνατον νὰ διατηρήσῃ, χωρὶς τὰ δεύτερα νὰ ἐκπληρώσῃ· ἐκ τῆς ἀμοιβαίας λοιπὸν σχέσεω τῶν φυσικῶν δικαιομάτων καὶ χρεῶν ὑπαγορεύθη ἡ κοινωνικὴ συνθήκη, ἥτις, ὡς εἶπομεν, ὑποχρεοῖ τὰ μέλη μιᾶς κοινωνίας νὰ βοηθῶνται πρὸς ἀλλήλα·

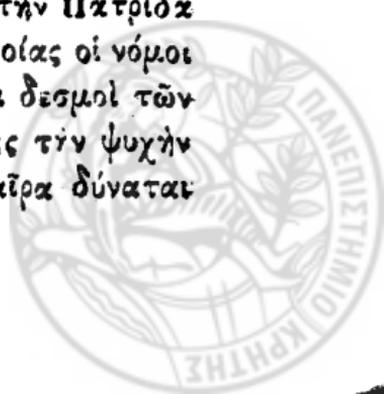
Ἄλλ' ἐπειδὴ κοινωνία, ὡς εἶναι ὁμολογούμενον, δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς ἤθη χρηστὰ καὶ ἐνάρετα, καὶ πάλιν ἀρετὴ δὲν εἶναι ἄλλο τι, παρὰ δαπάνη τῶν φυσικῶν δικαιομάτων τῶν ἀνθρώπων, τούτου ἕνεκεν ἕκαστος πολίτης ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ μέρος τῶν δικαιομάτων του διὰ τὸ καλὸν τοῦ συμπολίτου του. Τοιοῦτον σκοπὸν εἶχον οἱ παλαιοὶ Νομοθέται καὶ σοφοὶ, ὁπότεν ἐγγράφως ἐπροσδιώρισαν εἰς τὰ ἔθνη τὰ πρὸς τὸν πλησίον των ἱερώτερα χρέη, καὶ οὕτως ἔσησαν τὰ ἀρχαιότερα θεμέλια ἑτῶν δικαιομάτων τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐθνῶν· τοιοῦτον καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν θρησκείων, ὁπότεν ἐδίδασκον τοὺς ᾠπαδούς των νὰ ἀπέγῳσι ἀπὸ φόνον, νὰ ὀδηγῳσι τοὺς πλανωμένους, νὰ ἐπιτιπέτωνται τοὺς ἀσθενεῖς, νὰ ἐν-

νά διευθύνῃ τὰς πράξεις του κατὰ τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῶν χρεῶν τῆς ἀνθρωπότητος· ὡς τοιοῦτος, βίαις ἀνάγκην δὲν ἔχει, καὶ τολμῶ νὰ εἶπω, ὁ ἄνθρωπος δεκτικὸς βίας δὲν εἶναι αὐτὸς μόνος εἶναι κανὼν τῆς ζωῆς του, καὶ αὐτὸς μὲ ὁμοίους τοῦ ἄλλου διαρραχνίζει καὶ συνιστᾷ κοινωνίας ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν νόμων ἰερῶν, καὶ ἀμεταθέτων, καὶ κατ' αὐτοὺς εἶναι πατήρ, φίλος, συγγενὴς, πολίτης, καὶ συμπολίτης τέλος τῆς μεγίστης ἐπὶ Γῆς θείας πόλεως, τὴν ὁποῖαν ἕνας Νῆμος, ἕνας Διόμιων, ἕνα πνεῦμα, μίση πρόνοιη διέπει καὶ διοικεῖ.

Ὁ ἀληθὴς λοιπὸν Πατριωτισμὸς, δὲν εἶναι ἀπλῆ φυσικὴ κλίσις, ἢ τυρλὴ συμπάθεια τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν Γῆν, εἰς τὴν ὁποῖαν χρεωστέτῃ τὴν ὑπερξίν του· ἀλλ' ἂν ὁ χαρακτὴρ ἐκάστης κοινωνικῆς ἀρετῆς προαπαιτῆ ἐκτύσιον θελήσιν· ὁ Πατριωτισμὸς, ὡς ἡ κερωνίς ὄλων τῶν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἀρετῶν, προῦποθέτει ἐκούσιον λογικὴν κλίσιον πρὸς τὴν Πατρίδα, καὶ ἐπομένως πρὸς τὸ ἔθνος, τοῦ ὁποῖου μέλη εἴμεθα.

Τροφή τοῦ Πατριωτισμοῦ εἶναι ἡ φιλανθρωπία· ὅσον ὁ ἄνθρωπος (αὐτὸ τὸ ἄλυτον αἰνίγμα τοῦ Δημιουργοῦ) παρατηρεῖ τὴν κατάστασίν του μὲ ὅσα τὸν περιστοιχοῦσιν ἐξωτερικὰ διαμένοντα ἀντικείμενα τῆς φύσεως, τόσον μᾶλλον

σπεύδει νὰ συνδράμη τὴν πάσχουσαν ἀσθενῆ φύσιν τοῦ πλησίον του. Ὁλόκληρον τὸ σύστημα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι οὕτω διωργανισμένον, ὥστε νὰ ἐμπνέη φιλανθρωπίαν. Ἄς ὑψήνη ὅσον θέλει ὁ ῥήτωρ τὸν ἄνθρωπον, καὶ τῶρ μὲν ἄς τὸν ἐξυμνῆ ὡς παντοῦναμον, καὶ ἄλλοτε ὡς παντοκράτορα· ὁ φιλόσοφος δὲν δύναται παρὰ νὰ ἐλεινολογῆ τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἥτις εἰς ἕκαστον βῆμά της εἰς ἕκαστον ἐπιχείρημά της αἰσ ἀνεταί ἐαυτὴν κατησχυμένην δι' ἔλλειψιν ἱκανῶν καὶ ἀναγκάσιων δυνάμεων. ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἰδέα τῆς ἀσθενείας τῆς ἀνθρώπινης φύσεως κινεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς εὐσπλαγχνίαν τοῦ πλησίου του, ἀναγκάζων αὐτὸν νὰ προλαμβάνη τὰς ἀνάγκας του, καὶ νὰ τὰς θεραπεύῃ ὅσον τὸ δυνατόν· ὄχι πρότερος λοιπὸν ὁρμὴ τῶν παθῶν, ὄχι ἐφήμερος διάθεσις τῆς ψυχῆς, ὄχι τοῦ αἰῶνος πνεῦμα εἶναι ὁ Πατριωτισμὸς, ἀλλ' ἀμετάβλητον καὶ ὑψηλὸν αἶσθημα ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος, καὶ τοῦ ἔθνους μας· οἱ δεσμοὶ οἵτινες ἐνόησαν τὸν ἀληθῆ Πατριώτην μὲ τὸ γένος καὶ τὴν Πατρίδα του, εἶναι δεσμοὶ τῆς φύσεως, τῆς ὁποίας οἱ νόμοι μένουσιν αἰωνίως ἀμετάβλητοι· εἶναι δεσμοὶ τῶν πολιτικῶν χρεῶν, τὰ ὁποῖα ὁ εὐγένης τὴν ψυχὴν ποτὲ δὲν προδίδει. Ἡ πολιτικὴ σφαῖρα δύναται

νὰ ἀλλάξη, τοῦ ἔθνους ἡ τύχη νὰ μεταβληθῆ, ὁ Πατριωτισμὸς ὁμως μένει πάντοτε ὁ αὐτὸς, ἀνώτερος δηλαδὴ ἐκάστης ἐφημέρου μεταβολῆς τῶν αἰώνων, καὶ ὁ Πατριώτης εἰς ὁποῖανδήποτε περιστάσιν τρικυμίας καὶ ἂν εὑρεθῆ, ἐπαναπαύεται εἰς τὴν ἄγκυραν τῶν χρεῶν του. Ἀπὸ τοιοῦτον πνεῦμα ἐμψυχούμενος ὁ Πατριώτης δὲν λογιζεται κίνδυνον τόσον μεγάλον, τὸν ὁποῖον ἡ κοινὴ τοῦ ἔθνους εὐδαιμονία ἀπαιτεῖ ἀπὸ αὐτόν. Κάνενα θάρος τόσον δυσβάστακτον, μὲ τὸ ὅποιον ἡ χεὶρ τῆς ἀγαπητῆς του Πατρίδος τὸν ἐπιφορτίζει· κάμμιαν θυσίαν τόσον ὑπερμεγέθη, ὥστε νὰ ἀρνηθῆ τὴν προσφορὰν του εἰς τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης του· ὅλα ἤξεύρει νὰ ὑποφέρῃ, ὅσα συντείνουσιν εἰς τὸ ὄφελος τῆς Πατρίδος του, κινδύνους καταφρονεῖ, κόπους δὲν συλλογίζεται, τὰς χρεῖας του ἤξεύρει νὰ περιορίζῃ, τὰς κλίσεις καὶ πάθη του νὰ χαλιναγωγῆ, ἀρκεῖ μόνον τὸ καλὸν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας νὰ τὸ ἀπαιτῆ ἀπὸ αὐτόν. οἱ σκοποὶ του εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου· συμφέρον ἄλλο δὲν γνωρίζει παρὰ τὸ κοινόν, τὸ δὲ μερικόν χάνεται εἰς τὸν ἀπέραντον λαβύρινθον τοῦ γενικοῦ.

Αἱ δυνάμεις καὶ ἐνέργειαι τοῦ ἀληθοῦς Πατριώτου ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἔθνος ὁλόκληρον. Εἰς ὅποι-

ανδήποτε ἐποχὴν τῆς ζωῆς, εἰς ὅποιανδήποτε κατάστασιν, εἰς ὅποιανδήποτε περιστάσεις καὶ ἂν εὐρίσκηται, δὲν ἐνεργεῖ παρά διὰ τὸ κοινὸν καλόν, πρὸς ὑποστήριξιν ἢ ὑπεράσπισιν τοῦ ἔθνους του, πρὸς φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν του, ὑπὲρ τῆς ἐσωτερικῆς εὐδαιμονίας, καὶ ὑπὲρ ἐξωτερικῆς λαμπρότητος καὶ δόξης τῆς Πατρίδος του.

Ἡ φωνὴ τῆς Πατρίδος εἶναι ἐντολὴ ἰσρὰ καὶ ἀπαράβατος εἰς τὸν Πατριώτην. Ἡ Πατρίς ἀποφασίζει, καὶ ὁ Πατριώτης παραιτεῖ τὸ σκῆπτρον, διὰ νὰ συγκαταταχθῆ εἰς τὴν τάξιν τῶν λοιπῶν πολιτῶν. Ἡ Πατρίς θέλει, καὶ ὁ Πατριώτης ἀφίνει ὑπὲρ αὐτῆς τὸν ἕνα Ἀρκτικὸν, καὶ μεταβαίνει εἰς τὸν ἄλλον Ἀνταρκτικὸν Πόλον. Ἡ Πατρίς φωνάζει, καὶ ὁ Πατριώτης παραιτεῖ μετὰ προθυμίας ἀναπαύσεις, γονεῖς, συγγενεῖς, τέκνα, γυναῖκα, φίλους, κέρδη, κ.τ.λ. διὰ νὰ ἀντιπαραταχθῆ ὑπὸ τὰς ἐθνικὰς σημαίας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ Πατρίς προσκαλεῖ, καὶ ὁ Πατριώτης γέρων εἶναι ἢ νέος, συναριθμεῖται εἰς τὰς στρατιωτικὰς φάλαγγας τοῦ ἔθνους. Ἡ Πατρίς τυραννεῖται, καὶ ὁ Πατριώτης ἡμέρας καὶ νυκτὸς μηχανεύεται διάφορα μέσα πρὸς κατάργησιν τῶν ἐξολοθρευτικῶν δυνάμεων τῶν τυράννων τῆς ἐνὶ λόγῳ, δὲν εἶναι ἐπιχειρήσεις, τὴν ὁποίαν εὐχαρίστως δὲν

ἀναλαμβάνει ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του, καὶ, τὸ παραδοξότερον, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν τελεσφορεῖ, ὡτὰν ὁ πρὸς τὴν Πατρίδα ἔρωσ, καθὼς πολλαπλασιάζει τὴν γυναιότητα τοῦ ἀνθρώπου, οὕτω καὶ τὰς δυνάμεις του, καὶ ὑψόνων αὐτὸν ὑπεράνω τῆς ἀνθρωπότητος, νὰ τὸν συναριθμῇ εἰς τὸν χορὸν τῶν Θεῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὴν παντιδυναμίαν κίνεα τι δὲν εἶναι ἀδύνατον.

Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὸν διαυγέστατον τῆς ἀγάπης Ἀστέρα, εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ προσωπικὰ πάθη, ἀποφεύγει τὰς φαρτίας καὶ διχονοίας, διευθύνει τὰ μερικὰ συμφέροντα πρὸς τὸ κοινὸν καλόν, συνδέει τὰς διαφόρους κλάσεις τῶν πολιτῶν μὲ ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν δεσμόν, καὶ ἐκ τῶν διαφορῶν μερῶν σχηματίζει ἓνα ὅλον συνεχές, τὸ ὁποῖον ἐμψυχούμενον ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἐθνικὸν πνεῦμα, δὲν δεικνύει παρὰ ἓνα μόνον αἰτήμα, μίαν ἐπιθυμίαν, μίαν δύναμιν μεγάλην καθ' ἑαυτὴν, μεγίστην εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καὶ ἀκαταμάχητον εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης δὲν ἐνεργεῖ, δὲν δουλεύει ἐπὶ ἄλλῳ σκοπῷ τὴν Πατρίδα του, παρὰ διότι χρεωστῆται νὰ τὴν δουλεύῃ. Κινουῦν ἄλλο αἶτιον δὲν γνωρίζει, παρὰ τὴν αἰσθησὶν τῶν χρεῶν του, καὶ εἰς ταύτην ὑπακούων, μάχεται ὑπὲρ τῶν δικαιο-

ωμάτων και τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος του, και εἴτε νικήσῃ, εἴτε νικηθῇ, εἶναι πάντοτε νικητῆς, και ἂν εἴοτε ὄχι τῶν περιστάσεων, τούλάχιστον τῶν παθῶν του.

Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης ἠξιεῖρε νὰ ἐκτιμᾷ τὴν ἀξιοῖτητα τῶν λοιπῶν ὁμογενῶν του, νὰ σέβεται τὰς προσωπικὰς τῶν ἄλλων ἀρετὰς. και, χρειὰς τυχούσης, δὲν δυσκολεύεται νὰ παραδώσῃ τὴν διοίκειν τῆς ἰδίας του τύχης, και τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἔθνους ὁλοκλήρου εἰς ἀξιοτέρους και νονηγετεῖρους του· τοὺς ἀμαθεῖς, δειλοὺς ἢ ὀκηρῶς ὁμογενεῖς του δὲν ἀποστρέφεται ὡς θῆλυγματα, ἀλλὰ προσπαθεῖ μὲ τὰ ὄπλα τοῦ λογικοῦ, και μὲ τὸ ἰδιόν του παράδειγμα νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν τῶν χρεῶν των, και ἀπὸ σεσηπῶτα μέλη νὰ τ' ἀποκαταστήσῃ εὐτονα και χρήσιμα εἰς τὴν εὐκινήσιαν τῆς ὅλης μηχανῆς τοῦ ἐθνικοῦ σώματος.

Ἄν ἡ ἐνεστῶς τυραννικὸς ζυγὸς βασιανίζῃ τὴν Πατρίδα του, ἢ μέλλων δουλείας κίνδυνος ἐπαπειλῇ τὸ ἔθνος του, τότε ὁ Πατριώτης λάμπει ὡς φαινότατος ἀστὴρ ἐν μέσῳ θῆθείας νυκτὸς. Αἱ ἐσωτερικαὶ δυνάμεις του ἐξυποῦσιν, ὁ ἰσχυρὸς του βραχίων ἐνισχύεται κατὰ τῶν τυράννων του, και ἡ γενναϊότης του ὑψοῦται ὑπεράνω ὄλων

τῶν κινδύνων , ὡς σκόπελος ἐν τῷ μέσῳ κυμα-
τούσης θαλάσσης. Τὸ σῶμά του χρησιμεύει ὡς
προπύργιον τῆς Πατρίδος· ὁ εὐγενής του ἐνθου-
σιασμός καταφρονεῖ κάθε κίνδυνον , καὶ νικητῆς
τῆς ἐναντίας φορᾶς τῆς τύχης θρικμβεύει καὶ
τελευτῶν.

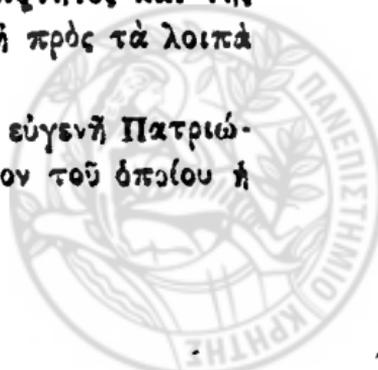
Ἀλλὰ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο τοῦ Πατριωτισμοῦ
πνεῦμα, τοῦ ὁποίου τὰ ἀποτελέσματα εἶναι τόσον
λαμπρὰ καὶ μεγάλα , δὲν ἔχει τάχα καὶ ἄλλην
ὑψηλοτέραν παραγωγὴν ; Εἶναι μόνον κλόνος, τῆς
πολιτικῆς ἀρετῆς, καὶ δὲν εἶναι ὑπαγόρευμα καὶ
μιᾶς ὑψηλοτέρας, ἱερωτέρας, καὶ θειοτέρας ἠθικῆς:
τῆς Χριστιανικῆς, λέγω, διδασκαλίας;

Καὶ ποία ἄλλη εἶναι ἡ βᾶσις τοῦ Χριστιανι-
σμοῦ, αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, παρὰ ἡ πρὸς
τὸν πλησίον ἀγάπη; Καὶ τί ἄλλο εἶναι ὁ Πατρι-
ωτισμός, εἰμὴ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη κατ' ἐ-
ξηκριβωμένην τῆς λέξεως-ἐννοίαν; Τίς ἄλλος εἶναι
πλησιέστερός μας ἀπὸ τὸν συμπολίτην καὶ ὁμο-
γενῆ μας ; Ἡ Χριστιανικὴ Ἐρησκεία , αὐτὸ τὸ
Παλλάδιον τῆς ἀνθρωπίνου εὐδαιμονίας, δὲν ἀπαι-
τεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τὸ νὰ διευθύνωμεν πάντοτε τοὺς
ὀφθαλμούς μας πρὸς τὸ κοινὸν καλὸν , ἀλλήλων
τὰ βάρη νὰ βαττάζωμεν , καὶ νὰ θυτιάζωμεθα
ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῶν ἀδελφῶν μας συμπο-

λιτών, ὁμοθρήσκων, καὶ ὁμογενῶν; Δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ πνεῦμα τῆς Θρησκείας, ὅπου μᾶς ἀπαγορεύει τὴν ἰδιοκέρδειαν, φιλαυτίαν, ἐχθροπάθειαν, διχόνοιαν κ.τ.λ. δηλαδή ὅλας τὰς μὴ Πατριωτικὰς πρῆξεις· καὶ ἐξ ἐναντίας μᾶς διδάσκει τὴν συμπάθειαν, μᾶς ὑποχρεοῖ εἰς εὐθίαν τῶν ταλαιπωρουμένων καὶ καταδυναστευομένων, καὶ εἰς ἀντίληψιν τῶν ἀσθενῶν; Καὶ ἐπάνω εἰς τὰς διδασκαλίαις ταύτας δὲν ἐπιστηρίζονται καὶ αἱ βῆτες τοῦ Πατριωτισμοῦ; Καὶ οὕτως οἱ Θρησκευτικοὶ νόμοι δὲν εἶναι στενὰ συνδεδεμένοι μὲ τοὺς πολιτικούς, καὶ δὲν πηγάζουσιν ἀμφότεροι ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πηγὴν, καὶ πάλιν δὲν χύνονται εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν τῆς εὐδαιμονίας; Μὴ τοιμᾶς λοιπὸν, ἄνθρωπε νὰ διαχωρίζης ἐκεῖνο ὅπου ἡ φύσις καὶ ἡ Θρησκεία ἄπαξ ἕνωσαν!

Ἄλλ' ὅχι μόνον πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς του εἶναι δίκαιος ὁ ἀληθὴς Πατριώτης, ἀλλ' οὔτε ποτὲ τὸ παραμικρότερον μῖσος δεικνύει κατὰ τῶν ἄλλων ἔθνων (ἐκτὸς κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἢ τυράννων τῆς Πατρίδος του). καὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τῆς Θρησκείας ὑπαγόρευμα εἶναι ἡ πρὸς τὰ λοιπὰ ἔθνη ἀγάπη.

Ὁ Κόσμος ὁλόκληρος εἰς τὸν εὐγενῆ Πατριώτην εἶναι ἓνας ἱερός Ναός, ἕνδοξο τοῦ ὁποῦλου ἡ

Πατρίς του ἐπέχει τύπον θυσιαστηρίου , καὶ εἰς
 αὐτὸ προσεγγίζει διὰ νὰ προσφέρῃ μετ' εὐλαθείας
 τὰς λατρείας του. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδελ-
 φοὶ του , ἀλλ' ἡ καρδιά του εἶναι παραδεδομένη
 εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του· εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους
 προσπαθεῖ νὰ γίνηται εὐάρεστος , ἀλλὰ τὰς πε-
 ριωρισμένας δυνάμεις τῶν ἐκθουλεύσεων του
 ἀφιερῶ εἰς μόνους ἐκείνους , με τοὺς ὁποίους οἱ
 δεσμοὶ τῆς αὐτῆς Θρησκείας καὶ ἠθῶν τὸν ἐνό-
 νουσι. Καλὸν ἐπεύχεται εἰς ὅλα τὰ ἔθνη , ἀλλ'
 εἰς τὴν Πατρίδα του τὴν μεγίστην εὐδαιμονίαν.

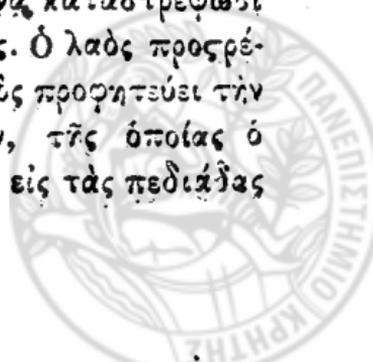
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΑΤΡΙΩΤΙΣΜΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΞΩΝ
ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Πολυειδείς και πολυτρόπους μετασχηματισμούς έχει ο πατριωτισμός, πλὴν διὰ χιλίων ὁδῶν ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς ἓνα καὶ μόνον σκοπὸν· εἰς τὴν συνέργειαν τῆς εὐδαιμονίας τῆς Πατρίδος του.

Οὐδεμία ἐπίγειος χαρὰ, οὔτε αὐτὴ ἡ λαμπρότης τοῦ βασιλικοῦ στέμματος, δύναται νὰ δευσμεύσῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀληθοῦς πατριώτου, ὅστις ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος του προσφέρει μετὰ χαρᾶς εἰς θυσίαν καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Οὕτως ἔπραξεν ὁ ἀθάνατος

ΚΟΔΡΟΣ.

Οἱ Ἡρακλεῖδαι εἶχον εἰσβάλει εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ἀττικῆς, καὶ ἐπαπεῖλουν νὰ καταστρέψωσι τὴν Μητρόπολιν αὐτῆς τὰς Ἀθήνας. Ὁ λαὸς προσρέχει εἰς τὸ Μαντεῖον, καὶ ὁ χρησμὸς προφητεύει τὴν νίκην εἰς τὴν φαίριαν ἐκεῖνην, τῆς ὁποίας ὁ Βασιλεὺς μαχόμενος μείνει νεκρὸς εἰς τὰς πεδιάδας

τῆς μάχης. Περίστασιν τοιαύτην ἐπεθύμει καὶ ὁ εὐγενὴς Κόδρος, ὁ τότε Βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, διὰ τὰ ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα του ἀγάπην, καὶ ν' ἀφήσῃ ἀθάνατον παράδειγμα πατριωτισμοῦ εἰς τοὺς μετέπειτα αἰῶνας. Ἀποφασίζει νὰ ἀποθάνῃ ἑκουσίως, καὶ αὐδεμία ἐπίγειος δόξα, ὄχι τῶν συγγενῶν του τὸ πένθος, ὄχι τῶν φίλων του οἱ κλαυθμοί, ὄχι τοῦ λαοῦ του τὰ δάκρυα ἰσχὺν ἔχουσι νὰ μεταβάλῃσιν τὴν ἀμετάθετόν του γνώμην.

Ὁ καρτερόψυχος Βασιλεὺς δὲν ἀργεῖ νὰ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὸν σκοπὸν του· ἐνδύεται ὡς χωρικός, ἀπομακρύνεται τῆς Πατρίδος του, πλησιάζει εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, συμπλέκεται μὲ τὰς ἐμπροσθοφυλακὰς τοῦ ἐχθροῦ, καὶ μένει νεκρὸς εἰς τὸν τόπον τῆς μάχης· ὀλίγον ἔπειτα ἀναγνωρίζεται τὸ πτώμα τοῦ Βασιλέως· γενικὸς τρόμος καταλαμβάνει τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, ὀπισθοδρομεῖ, καὶ ἡ Ἀττικὴ ἐλευθεροῦται. Γενναῖε Κόδρε! σὺ ἐνήλλαξας τὴν βασιλικὴν πορφύραν μὲ τὸ ἔνδυμα τῆς ἀθανασίας εἰς τὴν ἄνω Πατρίδα.

Ὁ ἀληθὴς πατριώτης δὲν ἀπαυθεῖ εἰς τοῖς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος ἀγῶνας του, ἀλλὰ τὰς ἀπαξ

ἐπιχειρισθείσας πατριωτικὰς πράξεις ἐξακολουθεῖ μέχρι τέλους, πολλάκις μὲ κίνδυνον καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του.

ΛΥΚΟΥΓΟΣ.

Παιδίον ἦτον ἔτι ὁ Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Χαριλαος, καὶ ὁ Λυκούργος ἀντ' αὐτοῦ ἐβασίλευεν ἐπιτροπικῶς· ἀλλὰ τῆς δόξης ἢ ἡδονῆ δὲν ἐδύνατο νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν ψυχὴν τῆς εὐδαιμονίας τῆς πατρίδος του, νὰ ἐπιχειρισθῇ μέγα ἔργον. Τὸ πολιτικὸν τῆς Σπάρτης σύστημα ἐσκόπει νὰ ἀλλάξῃ, ἀλλ' ἦτον χρεῖα νὰ ἐπισκεφθῇ πρότερον τὰς Διοικήσεις καὶ ἄλλων Ἐπικρατειῶν, καὶ ἐν τόπῳ καὶ χρόνῳ νὰ μελετήσῃ τὸ πνεῦμα τῶν Νόμων καὶ ἄλλων Διοικήσεων. Ἐπὶ τοιοῦτῳ λοιπὸν σκοπῷ ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὴν Πατρίδα του, καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ ξένος περιπλανᾶται χρόνους πολλοὺς ἀπὸ ἐπαρχίαν εἰς ἐπαρχίαν, καὶ ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν, σπουδάζων τὴν ἀνθρώπινον καρδίαν, τὴν ὑποίαν ἔμελλε ποτὲ νὰ ὑψώσῃ εἰς τοιοῦτον μέγεθος ἀρετῶν. Ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς ἀπὸ τὸν κλύδωνα τῶν διχονοιῶν καὶ ἐπαναστάσεων ἐπαπειλουμένης Πατρίδος του τὸν κράζει εἰς τὰ ὀπίσω· ὅθεν ἐπιστρέφει, καὶ ὁ λαὸς δὲν ἀργεῖ νὰ παραδεχθῇ τὴν περίρρημον ἐκείνην Νομοθεσίαν του

τῆς ὁποίας ἡ μνῆμη δὲν ἐμελλε ποτὲ νὰ ἐξαλειφθῆ ἀπὸ τὰς καρδίας τῶν ἐλεύθερα φρονούντων ἀνδρῶν. Ἀλλ' αὐτὸ μόνον δὲν ἐξήρκει εἰς τὸν φιλόπατριν Νομοθέτην: ἦν χρεῖα νὰ σνεφθῆ καὶ πῶς νὰ διαιωνίσῃ τὸ κράτος τῶν Νόμων του. Τί λοιπὸν μηχανᾶται; Συγκροτεῖ συνέλευσιν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀρχόντων, τοῖς κοινοποιεῖ τὴν πρὸς τὸ ἐν Δελφοῖς Μαντεῖον ἀναχώρησίν του, καὶ καταπειθεῖ μικροὺς καὶ μεγάλους νὰ ὁμῶσωσιν εἰς τοὺς Θεοὺς, ὅτι πρὶν τῆς ἐπιστροφῆς του δὲν θέλουσι μεταβάλλει κανένα ἀπὸ τοὺς δοθέντας Νόμους του. Ὁ λαὸς ὁμνύει, καὶ ὁ Νομοθέτης μετὰ τοῦ ὄρκου τούτου τὴν πεποίθησιν ἀναχωρεῖ πρὸς τοὺς Δελφοὺς, μ' ἀπόφασιν νὰ μὴ πατήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς τὸ ἔδαφος τῆς ἀγαπητῆς του Πατρίδος. Οὕτω λοιπὸν τὸν μὲν χρησμὸν τοῦ Μαντείου, ὅστις ἐπροφῆτευσεν εἰς τοὺς Λακεδαιμόνας εὐτυχίαν καὶ δόξαν, ἐν ὅσῳ μένουσι πιστοὶ εἰς τοὺς Νίμους του, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Σπάρτην· αὐτὸς δὲ ἔμεινεν εἰς τὴν ἐκούσιον ἐξορίαν του, ἐνθα καὶ ἐτελεύτησε, ἐπισφραγίσας τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Πατρίδος του μὲ τὴν ἰδίαν ζωὴν του.

Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης καταρρονεῖ τὸ ἴδιόν του συμφέρον, δόξας, τιμὰς, μόνον διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Πατρίδος του. Ἄν τὸ ἔθνος τι τυραννῆται, ὑψόνει τὴν φωνὴν κατὰ τῶν τυράννων του· καὶ ἂν δὲ τελοσφορήσῃ, τοῦλάχιστον ἀποθνήσκει εὐχάριστος, διότι δὲν ἐσιώπησε τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος του.

ΣΟΛΩΝ.

Εἰς τὸν μέγαν τοῦτον Σοφόν, τοῦ ὁποίου ἡ περίφημος πολιτικὴ διάταξις ἀπεκατέστησε τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, τὴν κλασικωτέραν ὅλης τῆς ἐπιγείου Σφαίρας, εἶχε προσφέρει ἡ Πατρίς τὸ Βασιλικὸν διαδῆμα πρὸς εὐγνωμοσύνην τῶν κατορθωμάτων του. Εἰς μάτην οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι του τὸν παρακινουσι νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς περιττάτεως ταύτης, καὶ νὰ ἀναδειχθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἐπικρατείας. Ὁ εὐγενὴς τὴν ψυχὴν Σόλων μ' ἀπαρχειματίστον σταθερότητα, καὶ ἄκαμπτον φρόνημα, ἀντιτείνει εἰς τὴν παράλογόν των θέλησιν, καὶ γνωρίζων ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὰς πληγὰς τῆς Πατρίδος του, ἀγωνίζεται νὰ τὰς ἱατρεύσῃ μὲ σοφὴν καὶ κατάλληλον Νομοθεσίαν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, καὶ εἰς τὴν ἀπάτης ἐντελείας δεκτικὴν ζωηρὰν ἀγχίνοιαν τῶν Ἀθη-

ναίων. Ἡ ἐπιθυμία του εἶχεν ἐκτελεσθῆ, καὶ ὁ σωτὴρ καὶ εὐεργέτης τῶν Ἀθηνῶν ἀπομακρύνεται τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων, ἐπιθυμῶν νὰ ζῆσῃ ἡσύχως τὰς ἐπιλοιπούς ἡμέρας τῆς ἐνδόξου ζωῆς τοῦ. Ἀλλὰ νέαι διγύνοισι καὶ φατρίαι ἐπαπεύλουν τὰς Ἀθήνας, καὶ ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτῶν ἐφαίνετο νὰ κινδυνεύῃ. Ὁ εὐγενέστερος τῶν τυράννων Πεισίστρατος ἴστατο ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἰσχυροτέρας φατρίας, καὶ ἡ δουλεία τοῦ λαοῦ ἐφαίνετο τόσον μᾶλλον πλησιαιτέρα, ὅσον διότι προπαρσκευάζετο ἀπὸ ἐπιτήδειον χεῖρα δημαγωγοῦ τυράννου. Καιρὸς ἦτον τώρα νὰ ἀφίση τὴν ἡσυχίαν ὁ φιλόπατρις Σόλων, καὶ νὰ ὑπερμαχήσῃ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων, καὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ· ἀλλὰ μάταιοι ἐσταθησαν οἱ ἀγῶνές του, ἀναρποὶ αἱ συμβουλαὶ του. Τί λοιπὸν πλέον μένει νὰ κάμῃ;

Λαμβάνει ὁ Σεβάσμιος γέρων ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τὰ ὄπλα του, ὑπάγει εἰς τὴν ἀγορὰν, τὰ ρίπτει ἔμπροσθεν τῶν συμπολιτῶν του, καὶ μετὰ τὰ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῖς λέγει:

« Ἄνδρες φίλοι! ἐγὼ ὑπερμάχησα καὶ ὑπὲρ δύναμιν χρόνους ἰκανοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν δικαιωμάτων σας, τί ἄλλο μένει πλέον εἰς ἐμὲ παρὰ ὁ θάνατος; » Καὶ οὕτως ἐπιστρέψας

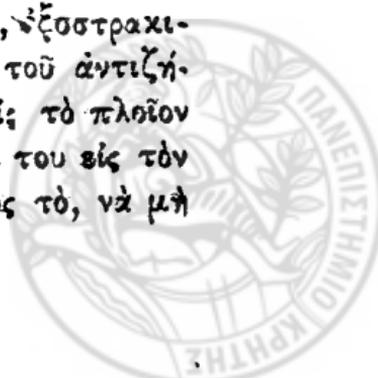
εις τὴν προτέραν ἡσυχαστικὴν τοῦ ζῶντος, ἐτελεύτησε μετ' οὐ πολὺ.

Διάφορα ἀγάλματα ἀνήγειρον οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τιμὴν τοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀλλὰ τὸ ὠραιότερον καὶ αἰωνιώτερον ἔστησεν αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὰς καρδίας τῶν φιλοπατριδῶν.

Ἡ ἀχαριστία καὶ ἡ ἀγνωμοσύνη τῶν συμπολιτῶν δὲν σβύνει τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τοῦ πατριωτισμοῦ ἀπὸ τῆν καρδίαν τοῦ φιλοπατρίδος· τὸ σῶμά του ἡμπορεῖ νὰ εὑρίσκηται εἰς καιαδίκην, ἢ εἰς ἐξορίαν· τὸ πνεῦμά του ὁμως μένει ἀναπόσπαστον ἀπὸ τῆν εὐδαιμονίαν τῆς Πατρίδος του, τὴν ὁποίαν, ἂν κίνδυνος ἐπαπειλῆ, τρέχει νὰ βοθηθῆσῃ.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

Ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ, εἰς τὸν ὁποῖον διὰ τὴν δικαιοσύνην του ἀπεδόθη τὸ ἐπίθετον, δίκχιος τὸ τιμιώτερον ὅσων ποτε ἠξιώθη θνητὸς, ἐξοστρακισθεὶς ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας διὰ συνεργείας τοῦ ἀντιζήλου του Θεραστοκλέους, ὑψώσε τὰς χεῖράς του εἰς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ, ὑψώσε τὰς χεῖράς του εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ παρακαλεῖ τοὺς Θεοὺς τὸ, νὰ μὴ

κατατήρησεν ποτέ ἡ Πατρίς του εἰς τοιαύτην δυστυχῆ κατάστασιν, ὥστε νὰ μετανοήσῃ διαπὶ τὸν ἐξώρισεν. Ἐφθασεν ὁ ἐνάρετος πολίτης εἰς τὸν τόπον τῆς ἐξορίας του, καὶ μακρὰν τοῦ νὰ ἀγανακτῆ κατὰ τῆς ἀχαρστίας τῶν συμπολιτῶν του, ἢ νὰ ἐμπνέῃ ἐκδίκησιν κατὰ τῶν ἀντιζήλων του, πῦχτο ἐξ ἐναντίας διηνεκῆ εὐτυχίαν εἰς τὴν ἀγνώμονα Πατρίδα του.

Ἀλλ' ἤδη ὁ βάρβαρος Ξέρξης εἶχεν εἰσβάλει κατὰ τῆς Ἀττικῆς, καὶ τῆς Ἑλλάδος ἡ ὑποδούλωσις ἦν πρὸ θυρῶν. Εἰς τοιαύτην τῶν πραγμάτων κρίσιμον περίστασιν κἀνενα τι δὲν δύναται νὰ κρατήσῃ τὸν ἐνθερμον Πατριωτισμὸν τοῦ εὐγενοῦς Ἀριστείδου. Διὰ νυκτὸς ἀφίνει τὴν Αἴγιναν, τύπον τῆς ἐξορίας του, καὶ ἀπερᾶ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς του ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρικῶν πλοίων εἰς τὸ ἀντίπεραν στενὸν τῆς Σαλαμίνος, ὅπου ὁ Θεμιστοκλῆς εὐρίσκετο μετὰ τοῦ λοιποῦ τῶν Ἑλλήνων συμμαχικοῦ στόλου.

Ἀλλὰ πῶς τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ, ἢ νὰ φανῆ προσπίπτων εἰς τὸν φανερόν ἐχθρόν καὶ ἀνταγωνιστὴν του Θεμιστοκλέα; Καὶ κατὰ ταῦτα ἦν χρεῖα ἐνισχύσεως γενναίων πατριωτικῶν φρονημάτων, καὶ αὐτὰ δὲν ἔλειπον ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἐναρέτου τούτου ἀνδρός. Ἐμβαίνει λοιπὸν

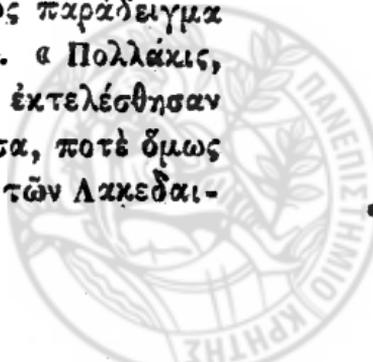
διὰ νυκτὸς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ μὲ πραότητα ἠνωμένην μὲ ψυχῆς ἀγαθότητα: α Λητμόνητον, λέγει, ὦ Θεμιστόκλεις, ὅτι εἴμεθα ἐχθροί· διότι καιρὸς εἶναι, ἀρίνοντες κατὰ μέρος τὰς παιδριώδεις ἡμῶν στάσεις, καὶ δυχνοίας, νὰ συνεριζώμεθα τὸν ἔθερμον ὑπὲρ Πατρίδος ἀγῶνα, σὺ μὲν προστάττων καὶ διοικῶν, ἐγὼ δὲ ὑπακούων καὶ συμβουλευῶν. β Οἱ γλυκύτατοι καὶ πραῶτα οἱ τοῦ φιλοπάτριδος λόγοι ἦσαν ἰκανῶς πατριωτικοί, διὰ νὰ ἐνεργήσωσιν εὐτυχῶς εἰς ἄλλην γενναϊόφρονα ἠρωϊκὴν ψυχὴν, καὶ τοιαύτην, οἷα ἦτιον τοῦ Θεμιστοκλέους. Ἡ ἀξιωματικὸς νίκη τοῦ ἥρωος τῆς Σαλαμῖνος ἐσπεράνωσε τὴν ἐμφρονα καὶ στρατηγικὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀριστείδου, ὅστις, ἀφ' ὅσα μνημεῖα ἀνήγειρεν ἡ Ἑλλὰς πρὸς τιμὴν του, ἀνταμοιβὴν ἀξιοτέραν εὔρεν εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς συνειδήσεώς του.

Ὅστις συντρίβει τὰς ἀλύσσους τῆς δουλείας τῆς Πατρίδος του, ἐλευθερώνει τοὺς συμπολίτας του ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν τυράννων, καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τῶν ἠρωϊκῶν του κατορθωμάτων εὐρίσκει εἰς τὴν εὐχαρίστησιν τῆς συνειδήσεώς του· ἐκείνου

ἐν ᾧ ἄλλους κατεδίκασαν εἰς θάνατον, καὶ ἐνὶ λόγῳ καθυπέβαλον ὑπὸ τὴν πλέον φρικτὴν τυραννίαν.

Μεταξὺ τῶν ἐξορίστων, οἵτινες εἶχον καταφύγει εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς ἦτον καὶ ὁ Πελοπίδας. Νικκράν τῆς Πατρίδος τοῦ ὁ εὐγενῆς οὗτος Πατριώτης δὲν ἐσυλλογιζέτο ἄλλο τι, παρὰ πῶς νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν δουλείαν της, καὶ νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἀπανθρώπους τυράννους της, καὶ πῶς νὰ ἐκδικηθῇ τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων συμπολιτῶν του. Ἀλλὰ τὸ ἐπιχειρήμα ἦτον μέγα, καὶ ἡ εὐτυχῆς ἐκβασίς του ἐφαίνετο σχεδὸν ἀδύνατος, ἀφ' οὗ τὰ ἀναγκαῖα μέσα ἔλειπον διόλου. Ὁ φιλόπατρις δὲμος Πελοπίδας δὲν ἀπελπίζεται διὰ τοῦτο, ἀλλ' ἀναμένει καιρὸν ἀρμόδιον, προετοιμάζων ἐν τοσοῦτῳ τὰ πνεύματα τῶν συμπολιτῶν του.

Μόλις μικρὰ εὐκαιρία εἶχε παρουσιασθῆ, καὶ ἐπὶ κερχλῆς δώδεκα ἄλλων φιλοπατριδῶν, ἐπιχειρίζεται τὸ μέγα ἐκεῖνο ὑπὲρ Πατρίδος ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐμελλε νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς μεταγενεστέρους αἰῶνας. Ἡ Πολλακίς, λέγει καὶ ἓνας παλαιὸς ἱστορικὸς, ἐκτελέσθησαν μεγάλα κατορθώματα μὲ ὀλίγα μέσα, ποτὲ δὲμος μία τόσο μεγάλη δύναμις, ὡς ἡ τῶν Λακεδαι-

μονίων, δὲν ἐδοκίματε τοιαύτην παντελῆ κατα-
στροφήν ἀπὸ τόσοσ ὀλίγας ἀνθρωπίνους δυνάμεις,
καθὼς εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν. »

Με τὰς πανοπλίαις λοιπὸν τοῦ Πατριωτισμοῦ
ἐνωπλισμένος ὁ γενναῖος Πελοπίδης ἀναχωρεῖ μὲ
τοὺς δώδεκα ὀπαδοὺς του ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, καὶ
φθάνει διὰ νυκτὸς εἰς τὴν ἀγαπητὴν του Πατρίδα,
ἀγνωστος καὶ ἐνδεδυμένος ὡς χωρικός.

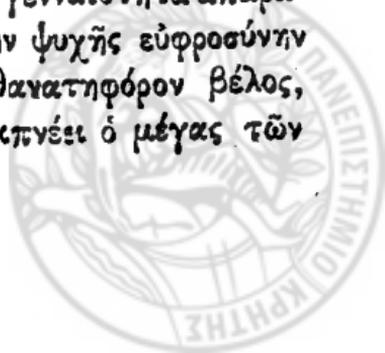
Τὴν ἐρχομένην ἡμέραν πληροφορηθεὶς, ὅτι οἱ
Διοικηταὶ τῆς πόλεως εὕρισσοντο ὅλοι ὁμοῦ μεθύ-
οντες καὶ τρυφῶντες, ἐπιπίπτει αἰφνιδίως
κατ' αὐτῶν, θανατόνει τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος
του, προσκαλεῖ τὸν λαὸν εἰς τὰ ὄπλα ὑπὲρ τῆς
ἐλευθερίας του, πολεμεῖ καὶ διώκει τὴν φρουρὰν
τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ οὕτω μὲ μίαν φϋχταν
ἀνθρώπων ἐλευθερόνει τὴν Πατρίδα του ἀπὸ τὸν
ζυγὸν μιᾶς δυναστείας, εἰς τῆς ὁποίας τὰ πνεύ-
ματὰ ἡ Ἑλλάς ὀλόκληρος τότε ἔκλινε τὸν αὐχένα.

Ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ τοῦ
ἀληθοῦς πατριώτου διὰ τὴν μέλλουσα εὐδαι-
μονίαν τῆς Πατρίδος του, καταγλυκαίνει καὶ
αὐτὰς τὰς ὀδυνηροτέρας τελευταίας στιγμὰς τῆς
ζωῆς του.

ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΣ.

Καὶ εἰς τίνος καρδίαν τὸ ὄνομα μόνον τοῦ Ἡρώος τῶν Θεβῶν δὲν ἐμπνέει σέβας καὶ ἐνθουσιασμόν; Ἀμφιρρέπτης ἦτον ἔτι ἡ πλάστιγξ τῆς νίκης τῆς ἐν Μαντινείᾳ περιφήμου μάχης, ὅπότεν ὁ γενναῖος τῶν Θεβαίων Στρατηγὸς πληγωθεὶς εἰς τὸ στῆθος ἀπὸ θανατηφόρον ἐχθρικὸν βέλος, ἔκειτο ἡμιθανὴς κατὰ γῆς. Μὲ ὄφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν προσηλωμένους περιέμενε μὲ ἀνησυχίαν τὴν εἶδῃσιν τῆς ἐκβάσεως τῆς μάχης, καὶ ἔπειτα νὰ δῶσῃ τέλος εἰς τὸ στάδιον τῶν ἐνδόξων ἡμερῶν τῆς ζωῆς του. Ἄλλ' ἰδοὺ φθάνει ἡ χαροποιὸς ἀγγελία τῆς νίκης τῶν συμπολιτῶν του, καὶ ὁ μέγας Ἡρῶς καὶ Πατριώτης μὲ πρόσωπον ἱλαρὸν καὶ εὐθυμον στρέφει πρὸς τοὺς περιεστῶτας καὶ λέγει: « Τὴν ἡμέραν ταύτην, φίλοι! νομίζετε ὄχι ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου, ἀλλὰ ὡς ἀρχὴν τῆς εὐτυχίας μου, καὶ τὸ πλήρωμα τῆς δόξης μου· διότι σήμερον ἡ Πατρίς μου ἐορτάζει τὰ νικητήριά της, σήμερον τὴν ἐλευθερίαν της. »

Μόλις ἐξεφώνησε τοὺς ἀξιομνημονεύτους τούτους πατριωτικοὺς λόγους, καὶ μὲ γενναιότητα ἀπαρδειγματίστον, καὶ ἐσωτερικὴν ψυχῆς εὐφροσύνην σύρει τὸ εἰς τὸ στῆθος του θανατηφόρον βέλος, καὶ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐκπνέει ὁ μέγας τῶν

Θιξῶν Ἡρώς, ἀφήσας μνήμην αἰίδιον εἰς ὅλας τὰς μεταγενεστέρας τῶν αἰῶνων γενεάς.

Ἄλλ' ὄχι μόνον ἐν μέσῳ τῶν πολεμικῶν θορύβων, καὶ τῆς κλαγγῆς τῶν ὄπλων αὐγάζει ὁ ἀστὴρ τοῦ Πατριωτισμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ θαυτατάτης εἰρήνης ἐκτείνει τὰς ἀγαθοεργίας του, καὶ ὁ τρομερὸς ἀντίπαλος τῶν ἐχθρῶν ἀποκαθίσταται ἀξιαγάπητος φίλος τῆς ἀνθρωπότητος.

KIMON.

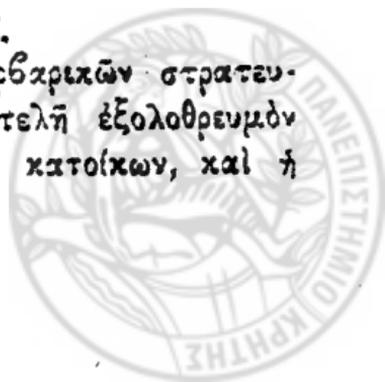
Ὁ τρόμος τῶν ἐχθρῶν τῆς Πατρίδος του, καὶ ὁ στόλος τῆς δόξης τῶν συμπολιτῶν του Κίμων εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὰς Ἀθήνας μετὰ λαμπρὰς νίκας ὡς Ἀρχιναύαρχος τοῦ στόλου τῶν Ἀθηναίων, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἀναρίθμητα λάφυρα πόλεων, τῶν ὁποίων τὴν ἀπειθειαν εἶχε σταλθῆ νὰ παιδεύσῃ· ἀλλ' ἤδη ὁ Ἡρώς ἐν πολέμῳ, καὶ φιάνθρωπος ἐν εἰρήνῃ, φροντίδα ἄλλην δὲν εἶχε, παρὰ πῶς κάλλιστα νὰ μεταχειρισθῆ τὴν περίστασιν τοῦ πλοῦτου του. Πρῶτον λοιπὸν ἔρχισε νὰ μεγαλύνῃ καὶ νὰ καλλωπίζῃ με δημοσία κτίρια τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων. Ἡ εἴσοδος τῆς οἰκίας του ἦτον ἐλευθέρα εἰς ἕκαστον τίμιον πολίτην, ἢ

τράπεζά του εις τὸν πενῶντα καὶ ἑνδεῆ, οἱ περίβολοι καὶ κῆποι του καθ' ἡμέραν ἀνοικτοὶ πρὸς διάχυσιν τοῦ λαοῦ, καὶ οἱ καρποὶ τῶν δένδρων του πρόχειροι νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν ἐπιθυμίαν ἐκάστου. Εἰς τὴν ἀγορὰν ποτὲ δὲν ἐξήρχετο χωρὶς εἰς τῶν δούλων νὰ συνακολουθῇ βαστάζων ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων ἐπάνω του, διὰ νὰ θεραπεύῃ τὰς ἀνάγκας τῶν εἰς τὰς ὁδοὺς περιερχομένων πτωχῶν. Αἱ δυστυχοῦσαι εὐγενεῖς οἰκογένειαι εὕρισκον ἀπόκρυρον καταφύγιον εἰς τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ φιλανθρώπου τούτου Πατριώτου, ὅστις πανταχοῦ παρῶν μὲ τὰς ἀγαθοεργίας του ἀνεκούφιζε μέχρι θανάτου τοὺς χρεῖαν ἔχοντας. Τοιαῦται εἶναι αἱ εὐγενεῖς πράξεις τοῦ ἀληθοῦς Πατριώτου ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ ἡσυχίας τῆς Πατρίδος.

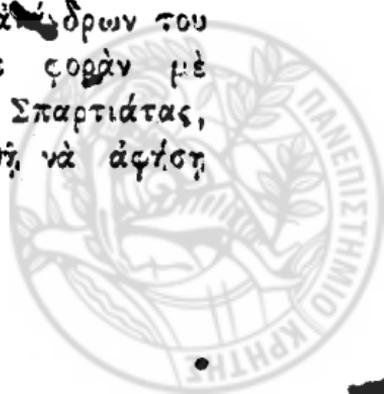
Ἡ καθαρωτέρα σφραγὶς τοῦ Πατριωτισμοῦ εἶναι ὁ γλυκύτατος ὑπὲρ Πατρίδος θάνατος, ὁ θάνατος τῆς ἀθανασίας.

ΛΕΩΝΙΔΑΣ.

Λεγεῶνες ἀναριθμητοὶ βαρβαρικῶν στρατευμάτων ἐπαπεῖλουν τὸν παντελῆ ἐξολοθρευμὸν τῶν εὐγενῶν τῆς Ἑλλάδος κατοίκων, καὶ ἡ

κλαγγή μόνη τῶν ὄπλων ἔσειε τὰ θεμέλια τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἐνῶ τὰ ἀναρίθμητα τῶν βελῶν πλήθη ἐσκέπαζον τὸν ἑλιακὸν δίσκον, καὶ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα ἐφαίνοντο νὰ κλίνωσι τὸν αὐχένα εἰς τὰς βαρβάρους θελήσεις τοῦ Βασιλέως τῶν Περσῶν Ξέρξου, ὁπότεν ἡ Ἑλλὰς ἤρχισε νὰ αἰσθανθῇ τὸν πρὸ ποδῶν κείμενον ἀρευκτον κίνδυνόν της. Ὁ Γενναῖος Βασιλεὺς καὶ Ἥρωσ τῆς Σπάρτης Λεωνίδας ἐξαποστέλλεται ἐπὶ κεφαλῆς τριακοσίων ἄλλων ἀνδρείων Σπαρτιατῶν, διὰ νὰ προκαταλάβῃ τὸ στενὸν τῶν Θερμοπυλῶν, τὸ ἀκαταμάχητον τῆς Ἑλλάδος προπύλαιον, καὶ ἐκεῖ ν' ἀντικρούσῃ τὴν πρώτην ἐφοδὸν τῶν βαρβαρικῶν λεγεῶνων. Ὁ ὑπερήφανος Ξέρξης ἀπὸ καταφρόνησιν κινούμενος, στέλλει Κήρυκα εἰς τὸν φιλόπατριν Βασιλέα τῆς Σπάρτης, ἀπειτῶν νὰ προσκυνήσῃ τὸν ὑπὲρ πᾶσαν λαμπρότητα ὠραιότερον ἀστέρα τῆς δόξης του, καὶ ἐκουσίως νὰ παραδώσῃ τὰ ὄπλα· ἀλλὰ, ἡ Μολῶν λάβε ν' ἐστάθῃ ἡ ἀπόκρισις τοῦ Ἡρώος μας. Τώρα τοῦ βαρβάρου ἡ λύσσα ἠύξησε· διορίζει τὴν ἐφοδὸν, πλὴν τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν του στρατευμάτων ἀποκρούεται κάθε φορὰν μὲ μεγίστην ζημίαν ἀπὸ τοὺς ἀνδρείους Σπαρτιάτας, καὶ λογίζεται εὐτυχής, ἂν δισιθῇ νὰ ἀφύσῃ

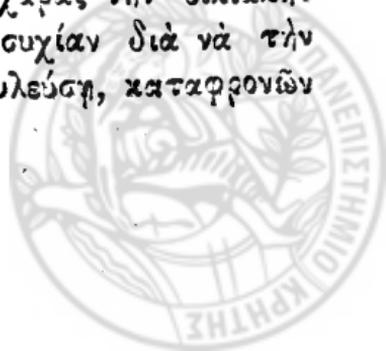

αδιάσπτον τὸ στενὸν τῶν θερμοφυλῶν, καὶ δι' ἄλλης ἀποκρύφου ὁδοῦ, τὴν ἰπποίαν ἢ προδοσία εἶχε δεῖξει εἰς αὐτὸν, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν. Ἄλλ' ὁ σκοπὸς τοῦ βαρβάρου ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸν Ἡρωα τῆς Σπάρτης, ὅστις, διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὴν ἐπαπειλουμένην καταστροφὴν τῆς πατρίδος του, εἰσχωρεῖ διὰ νυκτὸς μὲ τοὺς τριακοσίους συμπολίτας του εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, γένος, τάξιν καὶ ἡλικίαν δὲν εὐσπλαγχνίζεται, τὰς σκηνὰς γεμίζει ἀπὸ αἶμα βαρβαρικόν, καὶ τὰς πεδιάδας ἀπὸ πύργους ἐχθρικῶν σωμάτων, τὸν ἰπποῖον τὸ ὕψος ἔμεινε ἀπεριόριστον, ἕως ὅτου τὸ λείψανον τοῦ ἀθανάτου Λεωνίδα ἐστάθη ἐπὶ κορυφῆς.

Ἀθάνατε βασιλεῦ! καὶ ποῖον ἄλλον γλυκύτερον θάνατον ἐδύνατο νὰ εὕρῃ ὁ εὐγενὴς σου Πατριωτισμὸς ἀπὸ τὸν θάνατον τῆς ἀθανασίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΕΝΔΟΣΕΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ.

Ὅπότεν ὁ Πατριώτης βλέπῃ τὴν πατρίδα του εἰς κίνδυνον, ἀφίνει μετὰ χαρᾶς τὴν οἰκιακὴν ἐστία, καὶ τὴν χωρικὴν ἡσυχίαν διὰ νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ καὶ νὰ τὴν δουλεύσῃ, καταφρονῶν πάντα κίνδυνον.

ΚΟΥΙΝΤΙΟΣ ΚΙΓΓΙΝΑΤΟΣ.

Ὅχι μακρὰν ἀπὸ τὸν Τίβεριν εἰς μικρὰν ἐξοχὴν ἔζη ὁ εὐγενὴς οὗτος Ῥωμαῖος, τρυφῶν τὰς εὐφροσύνας τῆς χωρικῆς ζωῆς, καὶ ἐνασχολούμενος εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν καὶ κήπων του, ὁπόταν πρέσβεις ἐλθόντες ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὴν οἰκίαν του, τὸν προσηγόρευσαν ἐξ ὀνόματος τῆς Συγκλήτου καὶ τοῦ λαοῦ Δικτάτορα τῆς Ῥωμαϊκῆς Δημοκρατίας. Ποράδοξος ἐφάνη τὸ κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν εὐγενῆ Πατριώτην ἢ προσφερομένη αὕτη τιμὴ, ἀλλὰ τὸ αἰνίγμα χρόνου πολλοῦ ἀνάγκη δὲν εἶχε νὰ λύσῃ, ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθη ἀπὸ τοὺς Πρέσβεις τὸν κίνδυνον τῆς Πατρίδος του, τὴν ἐπαπειλουμένην ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν φθορὰν τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατῶν, καὶ τῆς Ῥώμης τὴν πολιορκίαν. Δὲν ἀργεῖ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἀγαπητὴν ἡσυχίαν του· ἐνδύεται τὴν πορφύραν στολὴν, τοῦ Δικτάτορος, καὶ μὲ τὰς πτέρυγας τῆς πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπης ἵπταται διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν κινδυνεύουσαν Πατρίδα του. Ἡμέρα μόλις μία εἶχε παρέλθῃ, καὶ ὁ νέος Δικτάτωρ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατῶν ἐξέρχεται εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἐχθροῦ, συγχροτεῖ μάχην, τὸν τρέπει εἰς φυγὴν, ἐλευθερώνει τὸν Ἴπατον Μινούκιον μὲ τὸ ὑπ' αὐτὸν ἀστράτευμά

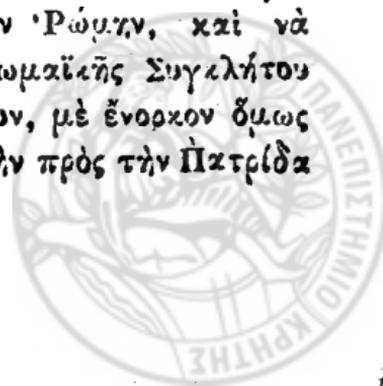
του, και την Ρώμην από τὰ δεινά τῆς τῶν βαρβάρων πολιρκίας.

Μετὰ πάροδον δεκαεῖξ ἡμερῶν βλέπων ὁ Σωτὴρ τῆς Ρώμης εἰς ἀσφάλειαν τὴν Πατρίδα του ἀπὸ ἐγθρικός ἐφόδους, παραιτεῖται ἐκουσίως ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ Δικτάτορος, καὶ τρέχει πάλιν νὰ ἐντρυφήσῃ τὰ ἀγχθὰ τῆς χωρικῆς ζωῆς, καὶ τοὺς πνευματικούς καρπούς τῆς ἐπαναπυθείσης συνειδήσεώς του.

Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης προκρίνει μᾶλλον τὸ συμφέρον τῆς Πατρίδος του παρὰ τὴν ἰδίαν ζωὴν του.

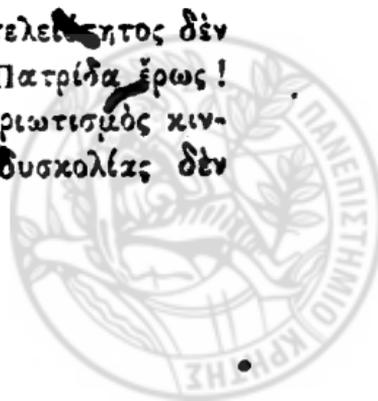
ΡΗΓΟΥΛΟΣ.

Ἔως εἰς αὐτὰς τὰς πύλας τῆς Καρχηδόνας εἶχε προχωρήσει μὲ τὰ στρατεύματά του ὁ Σεβάσμιος οὗτος γέρων, ὁπότεν ἡ τύχη τοῦ πολέμου τὸν ἐρρίψεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ στρατηγοῦ Ξανθίππου. Ὀλίγον ὕστερον ἀπὸ τὴν δυστυχῆ ἀίχμαλωσίαν του διωρίσθη ἀπὸ τὸν αὐτὸν στρατηγὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ρώμην, καὶ νὰ πραγματευθῇ μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Συγκλήτου τὴν ἀλλαγὴν τῶν αἰχμαλώτων, μὲ ἑνορχον ὁμοῦς ὑπόσχεσιν ἐὰν ἀποτύχῃ εἰς τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα

του πρεσβείαν, νά ἐπιτρέψη ἀμέσως εἰς τὸν τόπον τῆς αἰχμαλωσίας του. Ἐφθασεν ὁ καλὸς Πατριώτης εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ μακρὰν τοῦ νὰ παρακινήσῃ τοὺς συμπολίτας του νὰ συγκατανεύσωσιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἐχθρικοῦ στρατηγοῦ, τοὺς ἐσυμβούλευε νὰ μὴν ἀλλάξωσι τοὺς νέους καὶ ἀνδρείους Καρχηδονίους αἰχμαλώτους μὲ ἕνα γέροντα, οἷος αὐτὸς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἡ Πατρίς πολλὰ ὀλίγας ἐκδουλεύσει πλέον ἐπερίμενε διὰ τὸ ἔσχατον γῆρας του. Ἡ Σύγκλητος καὶ ὁ Λαὸς δέχονται τὴν Πατριωτικὴν του θυσίαν, καὶ ὁ γενναϊόφρων Ῥόγουλος ἐπιταχύνει τὴν εἰς τὸν τόπον τῆς αἰχμαλωσίας του ἐπίστροφὴν κατὰ τὴν ἔνορκον ὑπόσχεσίν του. Εἰς μάτην οἱ συμπολίται, συγγενεῖς καὶ φίλοι του ζητοῦσι νὰ τὸν ἐμποδίσωσι, προβάλλοντες τὸν ἄρευκτον κίνδυνον τῆς ζωῆς του. Ὁ τίμιος γέρον, πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἐπιστρέφει καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ δοκιμάσῃ τοῦ μαρτυρίου τὸν θάνατον.

Μέχρι τίνος βαθμοῦ ἡλικίης τελειώθητι δὲν ὑψώνει τὸν ἄνθρωπον ὁ πρὸς τὴν Πατρίδα ἔρωσ! Εἰς χρισίμους περιστάσεις ὁ πατριωτισμὸς κινδύνου, δὲν μετρά, ἐμπόδια καὶ δυσκολίας δὲν

Ελέπει, ἀλλ' ὑψόνων τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω ἑαυτοῦ, ἀποκαθίστησι τοὺς θνητοὺς Ἡμιθέους.

ΟΡΑΤΙΟΣ ΚΟΚΛΗΣ.

Τῆς Ῥώμης ἡ ἐλευθερία ἐκινδύνευεν, ὁ Στρατηγὸς τῶν Ἐτρουρίων Πορσένας ἴσατο πρὸ πυλῶν μὲ τὰ στρατεύματά του. Ὁ Τίβερης ἐμπόδιζε τὴν εἰς τὴν πόλιν εἴσοδον τῶν ἐχθρῶν ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἄλλο ξύλινος γέφυρα εὐκόλυνε τὴν διάβασίν των εἰς τὸ ἀντικρυ μέρος· ἐπ' αὐτῆς λαμβάνει θέσιν ὁ Οὐράτιος μόνος, πλὴν μὲ γενναιότητα μυρίων συνωδευμένος, καὶ πολεμεῖ ὡς ἀνίκητος Λέων κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἕως οὔτου ἡ γέφυρα ἐκρημνίσθη· ῥίπτεται μετέπειτα εἰς τὸν Τίβεριν μὲ ὄλην του τὴν ὀπλοθήκην, καὶ καλυμβῶν φθάνει εἰς τὴν πόλιν. Τρόμος πάγκοινος καταλαμβάνει τοὺς ἐχθροὺς· ἐκστατικοὶ εἰς τοιαύτην ἡρωϊκὴν θέαν, παραιτοῦσι τῆς πόλεως τὴν πολιορκίαν καὶ ἀναχωροῦσιν. Ἡ Ῥώμη σώζεται οἱ εὐχάριστοι πολῖται ἀνήγειρον μνημεῖα πρὸς δόξαν τῶν ἐλευθερωτοῦ των. Ὁ χρόνος ἐξῆλειψε μὲν ἕως καὶ τὰ ἴχνη τῶν ἐνδόξων τούτων μνημείων, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἡρώος μένει αἰωνίως ἀθάνατον.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ ἀληθοῦς Πατριώτου μένει πάντοτε ἀμετάβλητος· ὁμιλεῖ ἐλευθέρως ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς Πατρίδος του, μὴν ἀποβλέπων οὔτε εἰς πρόσωπον ἡγεμόνων, οὔτε πρὸς ἀρέσκειαν τυράννων, ἀλλ' εἰς μόνην τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους του.

ΚΑΤΩΝ.

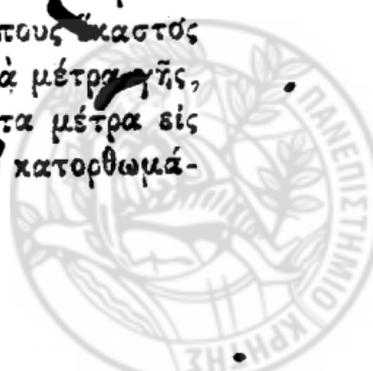
Ποτὲ ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης δὲν ἤκουσεν εἰς τὰς Συνελεύσεις του νὰ προφέρῃ ὁ εὐγενὴς οὗτος πολίτης ἄλλην γλῶσσαν παρὰ ἐκείνην τῆς εὐδαιμονίας καὶ ἐλευθερίας του. Τοιαύτην ἐπρόφερε, καὶ ὅταν ὁ περίφημος Ἰπάτος Ἰούλιος Καῖσαρ ἐπρότεινεν εἰς τὴν Σύγκλητον ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἓνα ἐπιζήμιον νόμον εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ῥώμης, ὀλόκληρος ἡ Συνέλευσις ἐσιώπα, καὶ οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τὴν πρότασιν τοῦ φιλοδόξου Ἰπάτου. Μόνος ὁ φιλόπατρις Κάτων σηκώνεται ἀπὸ τὸν τόπον του, καὶ ἀπὸ πατριωτικὸν ἐνθουσιασμὸν ἐμπνεόμενος, ἀντιλέγει κατὰ τοῦ Νόμου καὶ κατὰ τοῦ Νομοθέτου. Λυσσῶν ὁ κενόδοξος Καῖσαρ ἀπὸ τὸν θυμὸν του, καὶ τὴν ἰδίαν στιγμήν καταδικάζει τὸν Κάτωνα εἰς τὰ δεσμά. Τὸ σῶμα τοῦ εὐγενοῦς Πατριώτου εὐρίσκετο εἰς

τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ τὸ Δημοκρατικὸν τοῦ πνεύμα ἦτον πάντοτε ἐλεύθερον· ὅθεν καὶ ὑπὸ τὰς ἀλύσ-
 σους δὲν ἔλειπε νὰ ἐνισχύῃ τοὺς φίλους τοῦ νὰ
 ἀντισταθῶσιν εἰς τοὺς ἐπιζητούς νόμους τοῦ
 Ὑπάτου, καὶ νὰ ὑπερασπισθῶσι μὲ ὅλας τὰς
 δυνάμεις τὰ ἱερά τοῦ λαοῦ δικαιώματα. Ἐκστα-
 τικὸς ὁ Καῖσαρ διὰ τὴν ἐλευθεριότητα τῶν φρο-
 νημάτων τοῦ ἀληθοῦς Πατριώτου, ἠσπίαθη τὸ
 ἐπιζήμιον τῆς προτάσεώς του, καὶ τὴν αὐτὴν
 στιγμήν ἐλευθερόνει ἀπὸ τὰς ἀλύσσους τὸν γενναι-
 ὄφρονα Κάτωνα.

Ἡ φιλοκέρδεια ἐκνευρίζει τὸν χαρακτῆρα τοῦ
 Πατριωτισμοῦ, καὶ ἡ πλεονεξία τὸν ἐξαχρειοῖ
 διόλου. Ὁ ἀληθὴς Πατριώτης, λησμονῶν τὸν
 ἴδιον ἑαυτὸν του, δὲν ἔχει ἄλλο τι πρὸ ὀφθαλμῶν
 παρὰ τὸ καλὸν τῆς κοινωνίας· ὀλιγαρχίης, προσ-
 φέρει τὴν περίσσειαν τῶν ἀγαθῶν, ὅπου ἡ τύχη
 ἐχάρισεν εἰς αὐτὸν, εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς Πα-
 τριδος· ἡ δὲ ἀνταμοιβὴ τῶν ἐκδουλεύσεων
 τοῦ ἐπαναπαύεται εἰς τὴν ἐνθύμησιν τῶν εὐγενῶν
 τοῦ πράξεων. Τοιαῦτα ἦτον τὰ χαρακτηριστικὰ
 τοῦ εὐγενοῦ, Κουρίωνος.

ΚΟΥΡΙΩΝ.

Κουρίων, περίφημος Ἀρχιστράτηγος τῆς Ῥώμης, μετὰ λαμπρὰς νίκας κατὰ τῶν Σαμνιτῶν, ἀφοῦ ἐκυρίευσεν διαφόρους τόπους, καὶ ἔκαμιν ἀναρίθμητα λάφυρα, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ῥώμην, ἀφιερῶν τὰς μὲν νίκας εἰς τὴν Πατρίδα του, τοὺς δὲ κυριευθέντας τόπους εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐπικράτειαν, καὶ τὰ λάφυρα εἰς τοὺς στρατιώτας· ὡς βραβεῖον δὲ τῶν ἐκδουλεύσεων του δὲν ἐφύλαξεν ἄλλο τι παρὰ ἓνα ξυλινὸν ἀγγεῖον, διὰ τὸ θυσιάζει ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς Θεοὺς. Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἔστειλον οἱ Σαμνῖται Πρόσβει· πρὸς αὐτὸν μὲ πολύτιμα δῶρα, οἵτινες, ὁπόταν ἐπαρρησιάσθησαν ἔμπροσθέν του, τὸν εὖρον καθήμενον εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὑπηρετούμενον ἀπὸ πῆλινα ἀγγεῖα. Ὅσον παράδοξος τοῖς ἐφάνη ἡ ἀπλότης τοῦ εὐγενοῦ· τούτου ἀνδρὸς, τόσῃ ἔκστασιν ἐκίνησεν εἰς τὰς ψυχὰς των ἡ ἀφιλοκέρδεια, μὲ τὴν ὁποῖαν ἔστειλεν ὀπίσω τὰ δῶρά των, λέγων, ὅτι ἐπιθύμει κάλλιον νὰ τρώγῃ ἀπὸ πῆλινα ἀγγεῖα, καὶ νὰ ἐξουσιάζῃ τοὺς ἔχοντας τὸν χρυσὸν, παρὰ τὸ ἐναντίον. Ἀπὸ τοὺς κυριευθέντας τόπους ἕκαστος πολίτης τῆς Ῥώμης ἐλάμβανεν ἑπτὰ μέτρα γῆς, ἡ Σύγκλητος εἶχε διορίσει πεντήκοντα μέτρα εἰς τὸν Κουρίωνα πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν κατορθωμά-

των του· ἀλλ' ὁ γενναϊόφρων Πατριώτης κατ' οὐδένα τρόπον δὲν συγκατανεύει νὰ δεχθῆ τὴν ἐκούσιον προσφορὰν τῆς Πατρίδος του, λέγων, ὅτι τίμιος πολίτης δὲν εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις χρειάζεται περισσότερον ἀφ' ὅσον οἱ λοιποὶ συμπόλιταί του.

Ὁ Σοφὸς Πατριώτης ὠραιότερον ἀντικείμενον τῆς ἀσκήσεως τοῦ πνεύματός του δὲν γνωρίζει ἀπὸ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του.

ΚΙΚΕΡΩΝ.

Μόλις εἰς τὸν εἰκοστὸν ἕκτον χρόνον τῆς ἡλικίας του εἶχε φθάσει ὁ Δημοσθένης οὗτος τῆς Ῥώμης, ὁπότεν κατὰ πρῶτον ἀνέβη εἰς τὸ ρητορικὸν βῆμα, διὰ νὰ δημηγορήσῃ ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ περὶ κοινῶν ὑποθέσεων. Καταπεπληγμένος ὁ λαὸς καὶ ἀπὸ τὴν ρητορικὴν εὐφυίαν, καὶ ἀπὸ τὸν ἐνθερμον πρὸς τὴν Πατρίδα ἔρωτα τοῦ εὐγενοῦς νέου, ἔκρινεν ὡς χρέος του νὰ περιθάλλῃ τὸν νεόφυτον θλαστὸν, ὅστις ὑπέτχετο καρπῶν εὐφορίας εἰς τὴν ἐνδοξοτέραν πόλιν τῆς Οἰκουμένης. Ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν κῦζανεν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκθειαστῶν καὶ φίλων τοῦ φιλοπάτριδος τούτου, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν πατριωτικὸν ζῆλον

χρεωστέῃ ἡ Ῥώμη τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀπὸ τὴν
 ἰσχυρὰν φατρίαν τοῦ φοβεροῦ Σύλλα. Ὁ λαὸς
 εὐγνώμων εἰς τὰς πατριωτικὰς ἐκδουλεύσεις του
 τὸν ὑψωσεν εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Ἰπάτου· τῶρα
 ἀφιερῶθη ὁ εὐγενὴς Πατριώτης ὅλος διόλου εἰς
 τὴν Πατρίδα του· μὲ ὅλας τὰς μαγείας τοῦ λόγου
 ἐδημηγόρει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ· τὰ
 δίκαια τῶν ἀθῶων εὖρον ὑπέρμαχον ἀκαταμάχη-
 τον εἰς τὴν πολύσθογγον καὶ ἀρμονικὴν σωμαλίαν
 του, καὶ τοῦ λαοῦ τὰ δικαιώματα ἔνθερμον ὑπε-
 ρασπιστήν. Μεταξὺ τῶν ἄλλων πρὸς τὴν Πατρίδα
 μεγίστων ἐκδουλεύσεων του ἀναφέρω μόνον τὴν
 ἀνακάλυψιν τῆς συνωμοσίας τοῦ Κατιλίνα κατὰ
 τῆς ἐλευθερίας τῆς Ῥώμης. Αἱ κατὰ τοῦ ευνομό-
 του δημηγορίαι τοῦ Πατριώτου τούτου ὁμοιά-
 ζουσι μὲ τὸν ὄρεινόν ἐκεῖνον ποταμὸν, ὅστις εἰς
 τὴν ὄρμητικὴν του φορὰν καταστρέφει πᾶν τὸ
 πρὸ ποδῶν, καὶ δυνάμει τῆς τοξικῆς ῥοῆς σβένει
 τὸ εἰς τὰς ἀποκρύφους κοιλάδας τρεφόμενον πῦρ
 τῆς ἐπαναστάσεως. Πρὸς ἀντιμισθίαν ὄλων αὐτῶν
 τῶν Πατριωτικῶν ἀρετῶν καὶ ἐκδουλεύσεων του
 ἐτιμῆθη ἀπὸ τοὺς συμπολίτας του μὲ τὸν εὐγε-
 νέστερον τίτλον ὀποῦ ποτὲ πολίτης ἠξιώθη πα-
 τῆρ τῆς Πατρίδος ὀνομασθεῖς.

